

АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІ
МАГИСТРАТУРА ЖӘНЕ PhD ДОКТОРАНТУРА ИНСТИТУТЫ

338:336.763

Қолжазба құқығында

УТЕЕВ БАКЫТНУР ЖУМАШЕВИЧ

«Қазақстанның қор нарығының даму тетіктерін жетілдіру»

6D050600 – Экономика

Философия докторы (PhD)

ғылыми дәрежесін алу үшін дайындалған диссертация

Ғылыми жетекші
э.ғ.д., профессор
Рамазанов А.А.
Қауымдастырылған
PhD профессор
Gyöngyi Bugár

Қазақстан Республикасы
Алматы 2013

МАЗМҰНЫ:

БЕЛГІЛЕУЛЕР МЕН ҚЫСҚАРТУЛАР.....	3
КІРІСПЕ.....	4
1 ҚОР НАРЫҒЫН ДАМУ ТЕТІКТЕРІН ЖЕТІЛДІРУДІҢ ТЕОРИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ӘДІСТЕМЕЛІК НЕГІЗДЕРІ.....	9
1.1 Ұлттық экономикадағы қор нарығының мәні және рөлі.....	9
1.2 Қор нарығындағы бағалы қағаз құралдары және олардың қызмет ету ерекшеліктері	23
1.3 Қор нарығындағы тәуекелдер мен табыстылықты бағалау әдістемесі	39
2. ҚАЗАҚСТАН ҚОР НАРЫҒЫНЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫН ЭКОНОМИКАЛЫҚ БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ДАМУ БОЛАШАҒЫН САРАПТАУ.....	49
2.1 Әлемдік қор нарығы мен Қазақстан қор нарығын салыстырмалы бағалау.....	49
2.2 Отандық қор нарығының қазіргі жағдайына баға беру.....	59
2.3 Отандық қор нарығының даму үрдістерін сараптау.....	76
3. ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ҚОР НАРЫҒЫН ДАМУДЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТЕТІКТЕРІ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ЖОЛДАРЫ.....	87
3.1 Қор нарығындағы тәуекелдерді басқаруды жетілдіру тетіктері	87
3.2 Халықтың жинақтаулары мен қорларын экономикадағы инвестиция ресурстарына трансформациялау құралдары.....	99
3.3 Қор нарығының дамуын мемлекеттік қолдау және реттеу тетіктері.....	113
ҚОРЫТЫНДЫ.....	129
ПАЙДАЛАНҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ.....	141
ҚОСЫМША А.....	148

**«Қазақстанның қор нарығының даму тетіктерін жетілдіру»
тақырыбында дайындалған
Утеев Бакытнур Жумашұлының
«6D050600 - Экономика» мамандығы бойынша философия (PhD)
докторы ғылыми атағын алу үшін дайындалған диссертациялық
жұмысына**

Аңдатпа

Мәселенің өзектілігі және зерттелу деңгейі. Шаруашылық жүргізудің нарықтық жүйесін жетілдірудің маңызды шарттарына қор нарығы жатқызылады, ол шаруашылық жүргізуші субъектілердің өзін-өзі қаржыландырумен және экономика құрылымдарын несиелендірумен бірге экономикалық өсудің қаржы ресурстарының қайнар көзі болып табылады. Қор нарығы эмитенттің қаржылық – экономикалық жағдайын бағалауға мүмкіндік беретін экономикалық дамудың, экономикалық өсу қарқындары мен деңгейінің индикаторы болып табылады.

Қазақстан Республикасын үдемелі индустриялық-инновациялық дамыту жөніндегі 2010-2014 жылдарға арналған Мемлекеттік бағдарламада қарастырылған шараларды табысты іске асыру үшін мемлекеттің және жеке меншік сектордың қаржы ресурстары шоғырландырылатын болады, бұл ретте, мемлекет жүйелі және секторалдық қолдау шараларын, инфрақұрылымды дамытуды қаржылық қамтамасыз етуге, ал жеке меншік сектор мен ұлттық басқарушы холдингтер, ұлттық холдингтер, жобалық қаржыландырылатын ұлттық компаниялар көбінесе, қор нарығының дамуымен анықталатын болады. Бұл Мемлекеттік бағдарлама инвестициялық жобаларды іске асыру үшін қаржы ресурстарын тартуы тиіс.

Заманауи нарықтық экономикада қор нарығы үй шаруашылықтарының жинақтары мен қорланымдарын тартуға және инвестицияларға трансформациялауға бағытталған. Әр-алуан халық топтарына есептелген табыстылығы әртүрлі қор нарығының құралдары болашақ инвесторлардың қаржы салуды таңдау мүмкіндіктерін кеңейтеді.

Ұлттық экономикада қор нарығы капиталды ауыстыру және жылжыту механизмі рөлін атқарады. Капиталды ауыстыру және жылжыту «көрінбейтін қол» қағидасы бойынша табыстылық нормасына қатысты төмен тиімді салалар мен қызмет ету аясы төменіректен бастап, табыстылық нормасы жоғары салалар мен аяларға қарай жүзеге асырылады.

Қазақстан экономикасы ғаламдану үрдістеріне сондай-ақ, қор нарығының эмитенттері әлемдік нарықтарға қатысады. Әлемдік экономиканың рецессиясы Қазақстанның қор нарығына әсерін тигізеді. Әлемдік дағдарыстың Қазақстан экономикасына әсер ету нысандарының бірі – сырттан қор жинау көздерінің азаюы, әлемдік қаржы нарықтарында ақшаны қарызға алудың қатаңдауы мен бағасының жоғарылауы болып табылады.

Сырттан қарызданудың баламасы – қаржы ресурстарын іштен қарызға алу болып табылады. Қаржы ресурстарын іштен қарызға алу көздерінің бірі халықтың жинақ ақшалары болып табылады. Экономикалық өсудің факторы болу үшін жинақ ақшалар инвестицияларға өзгертілуі тиіс. Жинақ ақшалардың инвестицияларға өзгертілуі қор нарығының құралдарымен жүзеге асырылады.

Халықтың жинақтаулары мен қорланымдарын қор нарығына тарту тек инвестициялық емес, сондай-ақ, әлеуметтік бағытталғандықты да көрсетеді. Үй шаруашылық мүшелері өз жинақтары мен қорланымдарын қор нарығының құралдарына сала отырып, қосымша табыс көзіне, меншік құқығына (акцияларға иелік еткен кезде), яғни меншік иесі (акционер) мәртебесіне ие болады. Осылайша, қоғамдық даму тұрғысынан қор нарығы қоғамның әлеуметтік базасын кеңейтеді, орта тапты қалыптастырады.

Егер инвестициялардың өтімділігі, еркін жылжуы қамтамасыз етілетін болса, қор нарығы нарықтық экономикада бөлу және қайта бөлу механизмдері ролін атқарады. Қор нарығы эмитенттер және инвесторлармен қаныққандығы кезінде, яғни олардың жеткілікті көп саны болғанда, ол өтімді болуы мүмкін. Қор нарығында өтімділік эмитенттердің, инвесторлардың, делдалдардың, сауда алаңының (биржаның) ашықтығы мен ақпаратты толық ашуы кезінде қол жеткізілуі мүмкін.

Қазақстанның қор нарығы экономиканың нақты секторына уақытша бос ақша қаражаттарын аккумуляциялау, қаржы ресурстарын қайта бөлу механизмі ретінде толық көлемде шықпауда. Құрылу кезінен бастап қор нарығы мажоритарлы меншік иелерінің мүдделеріне қызмет етеді, тиісінше Қазақстанның экономикалық дамуының тиімді механизміне айналмады.

Қор нарығының теориясы мен тәжірибесі мәселелерінің өзектілігі диссертациялық зерттеудің мақсаты мен міндеттері анықтады.

Зерттеудің мақсаты мен міндеттері. Зерттеу мақсаты қор нарығының экономикалық мазмұнын ашудың теориялық әдіснамаларын әзірлеуден, Қазақстандағы қор нарығын тұрақты дамыту және жетілдіру бойынша ғылыми-тәжірибелік ұсыныстар мен шараларды дайындаудан тұрады.

Алдыға қойылған мақсаттарға қол жеткізу үшін төмендегі міндеттер анықталды:

- бағалы қағаздардың экономика объектілері туралы теориялық көзқарастарды тереңдету;

- нарықтық экономикада қор құндылықтары айналуының теориялық сұрақтарын қарастыру;

- нарықтық экономикада қор нарығының генезисін талдау;

- Қазақстан экономикасында қор нарығының қызмет етуіндегі жағымсыз себептерді айқындау және оның жәй-күйіне баға беру;

- Қазақстанда қор нарығының дамуының өзіндік ерекшеліктерін анықтау және қарастыру;

- қор нарығының тиімділігіне әсер ететін ұйымдастыру шараларын

анықтау;

– нарықты жетілдіру бойынша шараларды әзірлеумен оны мемлекеттік реттеу қағидаларын бастамаға ала отырып, қор нарығын реттеудің ұйымдастырылуын сипаттау;

– жинақтаулар мен қорларды экономикадағы инвестиция көзі ретінде қарастыру;

– қор нарығындағы тәуекелдерден қорғау шараларын әзірлей отырып, оларды зерттеу;

– Қазақстанның қор нарығын дамыту тетіктерін айқындау және оларды жүзеге асыру жолдарын ұсыну.

Зерттеу объектісі қазақстанның қор нарығы болып табылады.

Зерттеу пәні ретінде қор нарығындағы экономикалық қатынастар жиынтығы шығады.

Зерттеудің теориялық және әдістемелік негізін бағалы қағаздардың қор нарығында жылжуы туралы заманауи экономикалық ғылымның іргетасты жағдайлары құрайды.

Диссертацияда қор нарығы саласындағы еңбектер, шетелдік және отандық ғалымдардың зерттеу нәтижелері қолданылды.

Зерттеудің нормативтік базасы ретінде қор нарығын реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамалық актілері, ҚР Статистика жөніндегі Агенттігінің, ҚР Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің, ҚР Ұлттық банктің, Қазақстандық қор биржасының деректері, әдістемелік және анықтамалық материалдары қолданылды.

Зерттеу барысында логикалық және функционалдық талдау, синтез әдістері, экономикалық үлгілеу, экономикалық-статистикалық сараптау, диалектикалық тану әдісі қолданылды.

Диссертациялық жұмыстың ғылыми жаңалығы Қазақстанның қор нарығын дамыту бойынша теориялық, әдістемелік және тәжірибелік жағдайлары мен шараларын жасаудан тұрады.

Жұмыстың ғылыми жаңалығын анықтайтын негізгі нәтижелер төмендегілерден тұрады:

– нарықтағы ерекше «тауар» ретінде бағалы қағаздар туралы теориялық түсініктері тереңдетілді;

– «бағалы қағаздың» экономикалық-құқықтық мазмұнды түсінігіне автордың түсіндірілуі берілді;

– қор нарығындағы тәуекел көздері сыныпталды;

– экономикалық шығындарды азайту мүмкіндігін беретін қор нарығындағы тәуекелдерді басқару қағидалары берілді;

– қор нарығының жағдайын бағалаудың әдістемелік тәсілдері әзірленді, олар экономиканың дамуы үшін оның сандық және сапалық сипаттамаларын есепке алу мүмкіндігін береді;

– экономиканың дамуының инвестиция көздері ретінде халықтың жинақтауларын жұмылдыруға әсер ететін шарттары айқындалды;

– экономиканың қор инфрақұрылымының кешенді қайта құрылымдалуы жүргізілді.

Қорғауға шығарылатын негізгі жағдайлар

- капиталдың нарықтық экономикада бағалы қағаздар нысанында жылжу генезісінің заңдылығы;

– автордың қор нарығына ықпал ететін іргетасты факторларды сыныптауы;

– нарықтық экономикадағы құрылымдық-функционалдық қор үлгісі;

– экономикалық жүйеде қор нарығындағы тәуекелдерді басқару;

– халықтың жинақтауларын ұлттық экономикадағы инвестиция ресурстарына трансформациялау құралдарын қолдану тиімділігін жоғарылату бойынша басымды шаралар;

– нарықтық экономиканың мемлекеттік – өздігінен реттелетін сұлбасы.

Диссертациялық зерттеудің тәжірибелік мәні қаржы ресурстарын жұмылдыру және қор нарығын дамыту бойынша нақты ұсыныстар мен ақыл-кеңестерді әзірлеуден тұрады.

Жұмыста баяндалған қорытынды мен ұсыныстар қор нарығының кәсіби қатысушыларының, қазақстандық қор нарығындағы институционалды инвесторлардың, инвестициялық институттардың қызметтерінде және олардың тәуекелдерін төмендетуде қолданылуы мүмкін.

Зерттеу нәтижелерін мақұлдау және ендіру. Зерттеудің ғылыми негізделген нәтижелері мен ұсыныстары мақұлданып, төмендегілерге енгізілді:

- капиталдың бағалы қағаздар нысанында қор нарығында жылжу генезісінің заңдылықтары;

- қор нарығына әсер ететін іргетасты факторларды сыныптауы мақұлдауын алып, оңтайлы бағаға ие болды.

Зерттеу нәтижелерін жариялау. Зерттеу тақырыбы бойынша 13 жұмыс жарияланған, соның ішінде 3 ғылыми мақала Thomson Reuters, Scopus компаниясының мәліметтер базасына кіретін шетелдік басылымда жарияланған, 5 мақала Қазақстан Республикасы Білім және ғылым саласындағы бақылау комитетінің нұсқауындағы экономикалық басылымдарда жарияланған, 4 тезистік баяндамалар халықаралық ғылыми – тәжірибелік конференцияларда жарияланды, соның ішінде 2 мақала шетелдік конференцияларда жарияланған, 1 мақала шетелдік басылымда жарияланған.

Диссертация құрылымы. Диссертация құрылымы зерттеу мақсатымен және міндеттерімен анықталған және ол оның тақырыбын ашуға көмектеседі. Диссертациялық жұмыс кіріспеден, үш тараудан, қорытындыдан, пайдаланылған көздер тізімінен тұрады.

**Аннотация к докторской диссертации на соискание ученой степени
доктора PhD по специальности 6D050600 - «Экономика»
Утева Бакытнура Жумашевича
на тему: «Совершенствование механизмов развития фондового рынка
Казахстана»**

Актуальность и степень изученности проблемы. К важнейшим условиям формирования рыночной системы хозяйствования относится фондовый рынок, являющийся наряду с самофинансированием хозяйствующих субъектов и кредитованием банковских структур источником финансовых ресурсов экономического роста. Фондовый рынок является своего рода индикатором экономического развития, темпов и уровня экономического роста, позволяющий оценить финансово – экономическое состояние эмитента.

Реализация предусмотренных мер в Государственной программе по форсированному индустриально-инновационному развитию Республики Казахстан на 2010-2014 годы по консолидированию финансовых ресурсов государства и частного сектора, концентрация государства на финансовом обеспечении системных и секторальных мер поддержки, развития инфраструктуры, а частный сектор и национальные управляющие холдинги, национальные холдинги, национальные компании на проектном финансировании определяется во многом развитием фондового рынка. Фондовый рынок должен привлечь финансовые ресурсы для реализации инвестиционных проектов Государственной программы по форсированному индустриально-инновационному развитию Республики Казахстан на 2010-2014 годы.

Фондовый рынок в современной рыночной экономике направлен на привлечение сбережений и накоплений домохозяйств и трансформацию в инвестиции. Инструменты фондового рынка с различной доходностью, рассчитанные на различные слои населения расширяют возможности выбора будущим инвесторам вкладывать сбережения.

Фондовый рынок в национальной экономике выполняет роль механизма перемещения и передвижения капитала. Перемещение и передвижение капитала осуществляется по принципу «не видимой руки» от менее эффективных сфер и отраслей деятельности, с относительно низкими нормами доходности, к сферам и отраслям с высокими нормами доходности. Рыночный принцип «не видимой руки» на фондовом рынке распространяется и на эмитентов ценных бумаг: капитал «уходит» от не эффективных эмитентов, с низкими показателями деятельности, к эмитентам, обеспечивающих относительно высокую норму прибыли.

Экономика Казахстана участвует в процессах глобализации, эмитенты фондового рынка присутствуют на мировых рынках. Рецессия мировой экономики оказывает воздействие на фондовый рынок Казахстана. Одним

форм влияния мирового кризиса на экономику Казахстана является уменьшение внешних источников фондирования, ужесточение и повышение цены заимствования денег на мировых финансовых рынках.

Альтернативой внешнему заимствованию является внутреннее заимствование финансовых ресурсов. Одним из источников внутреннего заимствования финансовых ресурсов являются сбережения населения. Для того, что бы стать фактором экономического роста сбережения должны трансформироваться в инвестиции. Трансформация сбережений в инвестиции осуществляется инструментами фондового рынка.

Привлечение сбережений и накоплений населения на фондовый рынок несет не только инвестиционную, но и социальную направленность. Члены домохозяйств, вкладывая свои сбережения и накопления в инструменты фондового рынка приобретают источник дополнительного дохода, права собственности (при владении акциями), то есть статус собственника (акционера). Тем самым с точки зрения общественного развития фондовый рынок расширяет социальную базу общества, формирует средний класс.

Фондовый рынок выполняет роль распределительных и перераспределительных механизмов в рыночной экономике, если обеспечивается ликвидность, свободное передвижение инвестиций. Ликвидность на фондовом рынке может быть при условии насыщенности эмитентами и инвесторами, то есть их должно быть достаточно большое количество. С качественной стороны, ликвидность на фондовом рынке может быть достигнута при условии прозрачности и полноты раскрытия информации эмитентами, инвесторами, посредниками, торговой площадкой (биржей).

Казахстанский фондовый рынок не в полной мере выступает как механизм аккумуляции временно свободных денежных средств, перераспределения финансовых ресурсов в реальный сектор экономики. Со времени создания фондовый рынок обслуживает интересы мажоритарных владельцев собственности, не стал эффективным механизмом экономического развития Казахстана.

Актуальность вопросов теории и практики фондового рынка предопределило цель и задачи диссертационного исследования.

Цель и задачи исследования. Цель исследования состоит в выработке теоретических подходов к раскрытию экономического содержания фондового рынка, разработке научно-практических предложений и мер по устойчивому развитию и совершенствованию фондового рынка Казахстана.

Для достижения поставленной цели определены следующие задачи:

- определить теоретически обоснованный и эвристический инструментарий, позволяющего достичь поставленную цель исследования;
- углубить теоретические представления о ценных бумагах как о объектах экономики;

- рассмотреть теоретические вопросы обращения фондовых ценностей в рыночной экономике;
- проанализировать генезис фондового рынка в рыночной экономике;
- выявить негативные причины в функционировании и дать оценку состояния фондового рынка в экономике Казахстана;
- выявить и рассмотреть специфические особенности развития фондового рынка в Казахстане;
- определить организационные условия, влияющие на эффективность фондового рынка;
- охарактеризовать организацию регулирования фондового рынка исходя из принципов государственного регулирования рынка с выработкой мер по ее совершенствованию;
- рассмотреть сбережение и накопление как источник инвестиции в экономике
- изучить риски на фондовом рынке с выработкой мер по защите от них.

Объектом исследования является казахстанский фондовый рынок.

Предметом исследования выступает совокупность экономических отношений фондового рынка.

Теоретическую и методологическую основу исследования составляют фундаментальные положения современной экономической науки о движении ценных бумаг на фондовом рынке.

В диссертации использовались работы в области фондовых рынков, результаты исследований зарубежных и отечественных ученых.

В качестве нормативной базы исследования послужили законодательные акты Республики Казахстан, регулирующие фондовый рынок, данные Агентства РК по статистике, Агентства РК по регулированию и надзору финансового рынка и финансовых организаций, Национального банка РК, Казахстанской фондовой биржи, методические и справочные материалы.

В ходе исследования использованы логический и функциональный анализ, методы синтеза, экономическое моделирование, экономико-статистический анализ, диалектический метод познания.

Научная новизна диссертационной работы состоит в выработке теоретических, методических и практических положений и мер по развитию фондового рынка Казахстана.

Основные результаты, определяющие научную новизну работы, состоят в следующем:

- углублены теоретические представления о ценных бумагах как об особом «товаре» рынка;
- дана авторская трактовка понятия «ценная бумага», имеющая экономико – правовое содержание;
- классифицированы источники риска фондового рынка;

- даны принципы управления риском на фондовом рынке, дающие возможность уменьшить экономические потери;
 - выработаны методологические подходы к оценке состояния фондового рынка, позволяющие учитывать его количественные и качественные характеристики для развития экономики;
- выявлены детерминирующие условия, влияющие на мобилизацию сбережений населения как инвестиционных источников развития экономики;
- проведена комплексная реструктуризация фондовой инфраструктуры экономики.

Основные положения, выносимые на защиту

- - закономерности генезиса движения капитала в форме ценных бумаг в рыночной экономике;
- авторская классификация фундаментальных факторов, влияющих на фондовый рынок;
- структурно-функциональная фондовая модель рыночной экономики;
- управление рисками фондового рынка в экономической системе;
- приоритетные меры по повышению эффективности применения инструментов трансформации сбережений населения в инвестиционные ресурсы в национальной экономике;
- государственно – саморегулируемая фондовая схема рыночной экономики.

Практическая значимость диссертационного исследования состоит в разработке конкретных предложений и рекомендаций по мобилизации финансовых ресурсов и развитию фондового рынка.

Выводы и рекомендации, изложенные в работе, могут найти применение в деятельности и снижении рисков профессиональных участников фондового рынка, институциональных инвесторов, инвестиционных институтов казахстанского фондового рынка.

Публикации по теме исследования. Основные положения диссертационного исследования нашли отражение в 13 публикациях автора (в том числе 5 статьи в изданиях, рекомендованных Высшей аттестационной комиссией при Министерстве образования и науки РК, 3 статьи в журнале с импакт фактором, входящий в Thomson Reuters, Scopus).

Структура диссертации. Структура диссертации определена целью и задачами исследования и служит раскрытию ее темы. Диссертационная работа состоит из введения, трех глав, заключения, списка использованных источников.

**Annotation to the doctoral thesis for the degree of PhD doctors by the
specialty 6D050600 - «Economics»
Uteyeva Bakytynura Zhumashevicha
on "Improvement of the mechanisms of development of the stock market
of Kazakhstan"**

Actuality and level of knowledge of the problem. The most important conditions of formation of market economic system is the stock market, which, along with the self-financing businesses and banking institutions lending source of financial resources for economic growth. The stock market is an indicator of economic development, the pace and level of economic growth, estimates, financial - economic condition of the issuer.

The implementation of the measures envisaged in the State Program of Forced Industrial -Innovative Development of the Republic of Kazakhstan for 2010-2014 by consolidating the financial resources of the state and the private sector , the concentration of the state to the financial security of the system and sector support measures, infrastructure development , and the private sector and the national holding company , national holdings , national companies on project financing is determined largely by the development of the stock market. The stock market should attract financial resources for the implementation of investment projects of the State Program of Forced Industrial-Innovative Development of the Republic of Kazakhstan for 2010-2014.

The stock market in a modern market the economy aimed at attracting savings and the savings of households and transformation into investments. Stock market instruments with different income, calculated on the various segments of the population increase choice prospective investors to invest savings.

The stock market in the national economy serves as a mechanism of displacement and movement of capital. Moving and movement of capital is carried out on the principle of " no visible hand " of the less efficient areas and sectors of activity , with a relatively low rate of return to areas and industries with high rates of return. Market principle of "no visible hand " in the stock market also applies to issuers of securities: capital "leaves" from emitentov not effective , with low levels of activity , for issuers that provide a relatively high rate of return.

The economy of Kazakhstan involved in the processes of globalization, the issuers of the stock market are present in world markets. The recession of the world economy has an impact on the stock market of Kazakhstan. One form of the global crisis on the economy of Kazakhstan is the reduction of external funding sources, tightening and the high price of borrowing money in the global financial markets.

An alternative to external borrowing is domestic borrowing of funds. One of the sources of internal borrowing funds is savings. In order to be become a factor of economic growth should translate into savings investment. The transformation of savings into investment is the instruments of stock market.

Savings mobilization and accumulation of the population in the stock market is not only an investment, but also a social orientation. Members of households investing their savings and savings in the stock market instruments become a source of additional income, property rights (with shareholdings), that is the status of the owner (shareholder). Thus, from the point of view of the public stock market expanding social base of society, forms the middle class.

The stock market serves as a distribution and redistribution mechanisms in a market economy, if the liquidity provided free movement of investment. The liquidity of the stock market may be subject to saturation emitentami and investors, that is, there must be a sufficiently large number. On the qualitative side, the liquidity of the stock market can be achieved provided the transparency and full disclosure of information by issuers, investors, intermediaries, trading platform (Exchange).

Kazakhstan's stock market is not fully serves as a mechanism to accumulate temporarily free funds, the redistribution of financial resources to the real sector of the economy. Since the establishment of the stock market serves the interests of the majority of property owners do not become an effective mechanism for the economic development of Kazakhstan.

Relevance of the issues the theory and practice of the stock market determined the purpose and objectives of the dissertation research.

The purpose and objectives of the study. The purpose of the study is to develop a theoretical approach to the disclosure of the economic substance of the stock market, the development of scientific and practical suggestions and measures for the sustainable development and improvement of the stock market of Kazakhstan.

To achieve this goal identifies the following objectives:

- determine theoretically sound and heuristic tool that allows achieve the objective of the study;
- deepen the theoretical understanding of the securities and the stock market, their treatment;
- determine the functions of the stock market;
- analyze the genesis of the stock market, to identify the reasons for the negative in their functioning and to assess the crisis in the stock market;
- identify and examine specific characteristics of the stock market in Kazakhstan;
- determine the institutional conditions affecting the performance of the stock market;
- characterize the organization of regulation of the stock market with the development of measures for its improvement;
- consider saving and accumulation as a source of investment in the stock market»
- to study the risks of the stock market with the elaboration of measures to protect them from.

The object of study is the Kazakhstani stock market.

The subject of research is the set of economic relations of the stock market.

The theoretical and methodological bases of the research are the fundamental principles of modern economic science of the motion of the securities in the stock market.

The thesis used in the field of capital markets, the results of studies of foreign and domestic scholars.

As the study is based on regulatory legal acts of the Republic of Kazakhstan regulating the stock market, the data of the Statistics Agency, the Agency for Regulation and Supervision of Financial Market and Financial Organizations of the National Bank of Kazakhstan, the Kazakhstan Stock Exchange, the methods and reference materials.

The study used a logical and functional analysis, synthesis methods, economic modeling, economic and statistical analysis, the dialectical method of cognition.

The scientific novelty of the thesis is to develop a theoretical, methodological and practical regulations and measures for the development of the stock market of Kazakhstan.

The main results that define a scientific novelty of the work are as follows:

- deepened theoretical understanding of the securities as a special "product" of the stock market;
- clarified function of the stock market;
- given the author's interpretation of the concept of "security";
- classification of sources of risk of the stock market;
- risk-management principles, giving an opportunity to reduce losses;
- methodological approaches to assessing the state of the stock market, allowing it to take into account both quantitative and qualitative characteristics of development;
- the determining conditions affecting the mobilization of household savings into the stock market;
- comprehensive restructuring of the infrastructure subsystem for the stock market

The main provisions for the defense

- laws of the genesis of capital in the form of securities on the stock market;
- author's classification of the fundamental factors that affect the stock market;
- structural-functional model of the stock market;
- risk management system of the stock market
- Priority measures to improve efficiency of investment instruments savings in the stock market;
- State - a self-regulatory scheme of the stock market.

The practical significance of the dissertation research is to develop concrete proposals and recommendations for the funding and development of the stock market.

The findings and recommendations of the study can be used in operations and reducing the risks of professional participants of the stock market, institutional investors, investment institutions of Kazakhstan's stock market.

Publications on the subject of the study. The main provisions of the dissertation research are reflected in the 13's publications (including 5 articles in journals recommended by Higher Attestation Commission of the Ministry of Education and Science, 3 articles in journals with impact factor, part of Thomson Reuters, Scopus).

The structure of the dissertation. The thesis structure defined purpose and objectives of the study and serves as the disclosure of its themes. The thesis consists of an introduction, three chapters, conclusion, list of used sources.